

Кафедра управління та адміністрування

Схвалено:

На засіданні кафедри управління та
адміністрування

Протокол № 9 від 18 червня 2024 р.

Завідувач
кафедри

Юлія Малащенко

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізація: _____

Кременчук, 2024

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Болгар Тетяна Миколаївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування

Єфременко Аліна Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування

Викладач:

Болгар Тетяна Миколаївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування

Силябус розглянуто на засіданні кафедри управління та адміністрування
Протокол № 9 від «18» червня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Фінансовий ринок
Шифр та назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити / 120 год Лекції: 34 Практичні заняття: 34 Самостійна робота студентів: 52
Терміни вивчення дисципліни	7 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Болгар Тетяна Миколаївна	
Науковий ступінь	доктор економічних наук
Вчене звання	професор
Посада	Професор кафедри управління та адміністрування
Контактна інформація викладача:	
E-mail	bolgar@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380986328925
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача	

3. Анотація курсу

Дисципліна «Фінансовий ринок» передбачає оволодіння знаннями та практичними навичками щодо структури та функціонування фінансового ринку, механізмів формування і руху фінансових ресурсів, особливостей роботи різних сегментів ринку (грошового, капітального, валютного, страхового), а також принципів взаємодії його учасників – державних органів, банків, фінансових посередників і інвесторів.

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері функціонування національних та міжнародних фінансових ринків, аналізу фінансових інструментів, управління ризиками, оцінки ефективності фінансових операцій та прийняття обґрунтованих інвестиційних і управлінських рішень у ринкових умовах.

Предметом дисципліни «Фінансовий ринок» є економічні відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів у межах різних сегментів ринку, а також механізми функціонування фінансових інструментів і послуг між суб'єктами фінансового ринку.

Пререквізити:

Для успішного засвоєння курсу необхідні знання з дисциплін «Міжнародні фінанси», «Банківська система», «Страхування», «Інвестування» та ін.

Постреквізити:

Знання та вміння, отримані в процесі вивчення курсу, є основою для успішного опанування таких дисциплін професійного циклу, як «Банківські операції», «Страхові послуги» та інших спеціалізованих курсів у сфері фінансів і економіки.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Загальні компетентності	ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
Спеціальні компетентності	СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
	СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Результати навчання	ПР 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
	ПР 9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
	ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Зміст навчальної дисципліни та розподіл бюджету часу

Модуль 1. Основи функціонування фінансового ринку

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та економічна роль

1. Поняття фінансового ринку та його економічне значення
2. Основні функції: акумуляційна, регулювальна, інформаційна
3. Вплив фінансового ринку на розвиток національної економіки

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

1. Державне та нормативне регулювання фінансового ринку
2. Функції регуляторів (Нацбанк, Комісія з цінних паперів та фондового ринку)
3. Міжнародні стандарти та практики регулювання

Тема 3. Суб'єкти фінансового ринку

1. Основні учасники: держава, банки, фінансові посередники, інвестори, корпорації
2. Міжнародні суб'єкти фінансового ринку та їх роль
3. Взаємодія учасників на національному та міжнародному рівні

Тема 4. Ризик та ціна капіталу

1. Поняття фінансового ризику та його види
2. Методи оцінки ризику
3. Формування ціни капіталу та взаємозв'язок з ризиком

Модуль 2. Структура ринку цінних паперів. Аналіз грошового та кредитного ринків

Тема 5. Ринок акцій (пайових цінних паперів)

1. Механізми торгівлі акціями
2. Фактори, що впливають на ціноутворення

Тема 6. Ринок облігацій (боргових цінних паперів)

1. Прибутковість та ризики облігацій

2. Механізми обігу боргових цінних паперів

Тема 7. Ринок похідних та структурованих цінних паперів

1. Форварди, ф'ючерси, опціони
2. Структуровані фінансові продукти
3. Використання для хеджування та спекуляцій

Тема 8. Первинний та вторинний ринок цінних паперів

1. Відмінності первинного та вторинного ринків
2. Механізми первинного розміщення цінних паперів
3. Роль бірж у функціонуванні вторинного ринку

Тема 9. Грошовий ринок

1. Основні інструменти грошового ринку
2. Короткострокові фінансові ресурси
3. Взаємодія грошового ринку з банківською системою

Тема 10. Кредитний ринок

1. Класифікація кредитів та кредитних інструментів
2. Механізми формування кредитних ставок
3. Вплив кредитного ринку на економіку

Тема 11. Фундаментальний та технічний аналіз фінансових ринків

1. Основи фундаментального аналізу (економічні показники, фінансові звіти компаній)
2. Основи технічного аналізу (графіки, тренди, індикатори)
3. Використання аналізу для прийняття інвестиційних рішень

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу (год)		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Тема 1.	4	4	6
Тема 2.	4	4	6
Тема 3.	4	4	7
Тема 4.	4	4	7
Підсумковий модульний контроль		1	
Модуль 2			
Тема 5.	4	4	7
Тема 6	4	4	7
Тема 7	6	4	7
Тема 8.	4	4	7
Підсумковий модульний контроль		1	
Всього годин:	34	34	52

6. Методи навчання та система оцінювання

Лекційні та практичні заняття проводяться в аудиторіях Інституту та/або з використанням технологій дистанційного навчання (платформа Zoom) із поєднанням різних форм і методів навчання.

Проблемно-орієнтовані лекції: кожна лекція починається з постановки актуальної практичної проблеми фінансового ринку, аналіз якої та пошук шляхів розв'язання здійснюється протягом заняття з використанням теоретичних моделей і реальних ринкових прикладів.

Практичні заняття: студенти працюють індивідуально або в малих групах над розв'язанням задач з оцінювання фінансових інструментів, аналізу ринкової кон'юнктури, розрахунку дохідності та ризиків, а також над вирішенням ситуаційних кейсів.

Робота з інформаційними джерелами: опрацювання основної та додаткової навчальної літератури, нормативно-правових актів, аналітичних матеріалів НБУ, НКЦПФР, міжнародних фінансових організацій, а також професійних Інтернет-ресурсів.

Самостійне опрацювання тем: вивчення окремих тем і додаткових аспектів функціонування фінансового ринку, винесених на самостійну роботу відповідно до навчальної програми.

Підготовка до контрольних заходів: систематична підготовка до поточного та підсумкового контролю, включаючи тестування, модульні контрольні роботи, залік або іспит.

Науково-дослідна робота (за бажанням): участь у наукових гуртках, підготовка доповідей для студентських науково-практичних конференцій, написання тез або наукових статей з проблематики фінансового ринку.

Таблиця розподілу балів (Екзамен)

Тема/завдання	Робота на практ./семінар. занятті	Самостійна робота	Іспит	Всього
Модуль I				
Тема 1.	3	2		5
Тема 2.	4	2		6
Тема 3.	4	3		7
Тема 4	4	3		7
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за I модуль	20	10		30
Модуль II				
Тема 5.	4	2		6
Тема 6	4	4		8
Тема 7	3	2		5
Тема 8	4	2		6
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за II модуль	20	10		30
Екзамен			40	60
Загальна кількість балів				100

До екзамену допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальним планом. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з двох складових: стартової (заходи поточного контролю, максимум 60 балів) та екзаменаційної (завдання на іспиті, максимум 40 балів).

Система оцінювання та вимоги.

Система оцінювання для такої дисципліни побудована так, щоб максимально заохочувати активну роботу студентів протягом усього курсу. Вона повинна об'єктивно відображати як теоретичні знання студента, так і, що найважливіше, його практичні навички.

Робота на практичних заняттях оцінюється за активністю, правильністю виконання завдань та здатністю пояснити свої дії.

Самостійна робота включає опрацювання додаткових матеріалів та виконання невеликих домашніх завдань.

Модульна контрольна робота складається з теоретичного тесту та практичного завдання.

Іспит передбачає відповіді на теоретичні питання (у вигляді тестових завдань) та розв'язання комплексної практичної задачі

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

8. Політика курсу:

Відвідування: Обов'язковим є відвідування практичних занять, оскільки на них формуються ключові навички. Пропуски відпрацьовуються в індивідуальному порядку.

Дедлайни: Роботи, здані після встановленого терміну без поважної причини, оцінюються зі зниженням балу (мінус 20% за кожен тиждень прострочення).

Академічна доброчесність: Очікується, що всі роботи будуть виконані самостійно..

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Близнюк О. П., Іванюта М. О. Трансформація фінансового ринку України на основі цифровізації в умовах війни. Інформаційні технології у сучасному світі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, 22 квітня 2024 р. Державний біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 148-150.
<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/bda79585-817c-41e6-92ca-9a83d6a001d9/content>
2. Борисюк О., Матвійчук Н., Хмелярська Л. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № (60).
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>
3. Бражник Л.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. Полтава: ПДАУ, 2023. 130 с
4. Ганзюк С.М. Фінансовий ринок: конспект лекцій. Кам'янське : ДДТУ, 2022. 64 с.
5. Гатаулліна Е. Проблематика розвитку фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-21>
6. Данилишин Б. Реалії воєнного часу: ситуація в економіці та фінансових ринках України.

7. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. № 4(73). 2022. С.112–128.
URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1564/1572>
8. Михальчинець Г. Т. Фінансовий ринок як основа оцінки трансформаційних процесів та прогнозування його ефективності через результативність: класифікація та форми. Економічні науки. - Вісник Хмельницького національного університету 2023, № 1. С. 89-93.
http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9989/1/FINANCIAL_%20MARKET%20AS%20A%20BASIS_%20FOR_%20EVALUATING_%20TRANSFORMATION.pdf
9. Положення про функціонування фондових бірж. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2021 р. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Law_12072001_2664-III
11. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с
12. Pandey, D. K., Lucey, B. M., & Kumar, S. (2023). Border disputes, conflicts, war, and financial markets research: a systematic review. *Research in International Business and Finance*, 65, 101972.
13. Aleskerova Y., Dymchuk A., Kartushova A. Activities of insurance companies in wartime. Причорноморські економічні студії. 2024. Вип.88. С.7-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.88-1>.

Додаткова:

1. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 59–65.
2. Онишко С. В., Богріновцева Л. М. Фінансовий ринок як рушій глобалізаційних змін та його зв'язок із рівнем фінансової безпеки. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», № 28(56), березень, 2023
<https://www.journals.ua.edu.ua/Economy/article/view/3740/3385>
3. Онишко С. В., Венгуренко Т. Г. Фінансова система, фінансовий ринок і фінансове посередництво: необхідність та шляхи посилення взаємозв'язків у контексті розвитку економіки. До питання домінант концептуальної трансформації відносин у ланцюгу «фінансова система – фінансовий ринок – фінансове посередництво. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 1 (25). С. 111–116.
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Серпень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=4
5. Савенко Д. О. Цифровізація в системі факторів нарощування потенціалу розбудови інституційного забезпечення фінансового ринку *Збірник наукових праць Державного податкового університету*. 2023. № (1), 155–182. <https://doi.org/10.33244/2617-5940.1.2023.155-182>
6. Сорока Б. Діджиталізація фінансового ринку України: ключові ризики для індивідуальних інвесторів. *Економіка та суспільство*. 2022. № (43). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-76>
7. Татарин Н. Б., Половко Д.М. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2023. Том 83. № 4. С. 78–88. <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/83/1192.pdf>
8. Чуницька І., Богріновцева Л. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-60>
9. Adam Hayes. Financial markets: role in the economy, importance, types and examples. Investopedia. May 31, 2022. URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-market.asp>.

10. . Aleskerova Y., Fedoryshyna L. Business activity and financial results of the activities of banking institutions. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2023. № 1 (63). С. 98-108. DOI: 10.37128/2411-4413- 2023-1-8.
11. Aleskerova Y., Kolomiiets M., Karpinskiy Y. Financial planning in the enterprise as a method of minimizing financial risks. Інфраструктура ринку. 2024. Вип. 78. . С.53-58. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure78-10>.
12. Aleskerova Y., Nykytiuk O., Matviichuk D. Financial and marketing aspects of the insurance market of Ukraine during the period of martial law. Інфраструктура ринку. 2024. Вип. 80. С. 74-78. URL: http://marketinfr.od.ua/journals/2024/80_2024/15.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-13>
13. Aleskerova Y., Tarasenko O., Marunych U. Currency security for small enterprises in Ukraine. Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 81. С. 156- 166. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.81-25>.

Інформаційні ресурси

- 1.Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL:<http://www.nssmc.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL:<http://www.minfint.gov.ua>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL:<http://www.worldbank.org.ru>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
8. Об'єднана банківська мережа: офіційна сторінка. URL: <https://power.bank.gov.ua/>
9. Прозорий ринок небанківських фінансових послуг: офіційна сторінка. URL: <https://promo.bank.gov.ua/transparent-nonbank-market/>
10. Школа фінансової грамотності «Талан» Національного банку України: офіційна сторінка. URL: <https://promo.bank.gov.ua/school-talan/>